vergadering **C315**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

# Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie

van 16 juni 2022

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het stijgende aantal faillissementen
– 3269 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de huidige stand van zaken met betrekking tot de gemeenschapsdienst
– 2878 (2021-2022) 6

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling in de taxisector
– 3161 (2021-2022) 10

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het misbruik van onbetaald verlof in de dienstenchequesector
– 3255 (2021-2022) 12

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van de SWT'ers
– 3271 (2021-2022) 15

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de zogenaamde na-ijlingseffecten van de dienstencheques door de piekende inflatie
– 3285 (2021-2022) 18

**VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het stijgende aantal faillissementen**
**– 3269 (2021-2022)**

**Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne**

**De voorzitter**: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

**Kurt Vanryckeghem (cd&v)**: Minister, collega's, volgens bedrijfsdatagroep Graydon is een faillissementenstorm onze kant aan het opkomen. Tijdens corona werd zo'n storm twee jaar lang tegengehouden door het opvangnet dat verschillende overheden uitgespannen hadden voor bedrijven: er werden verschillende coronapremies voorzien, maar er kwam ook een tijdelijk moratorium op faillissementen en de fiscus en Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ) stopten ook tijdelijk met het faillissement te vorderen van bedrijven die hun belastingen of sociale bijdragen niet betaalden. Ook na corona werd nog even respijt gegeven aan bedrijven. Die tijden van uitstel zijn nu echter volledig achter de rug, waardoor ook de faillissementen nu jammer genoeg op gang lijken te komen.

Daarnaast heb je ook nog de volgende aspecten die ook mee in rekening gebracht moeten worden: heel wat bedrijven hebben na de coronacrisis geen enkele buffer meer, de dure energiekosten, de hoge grondstofprijzen, de stijgende loonkosten, de arbeidsschaarste en de vertragingen en tekorten van materiaal.

De schok is het grootst in Vlaanderen. In mei gaat het over een klim van jaar op jaar van 140 procent. Als we kijken op het niveau van het gerechtelijk arrondissement, dan zien we bijvoorbeeld in het arrondissement Kortrijk – de regio van collega Ronse en mezelf – een stijging van 81 faillissementen in de eerste vijf maanden van 2021 naar 156 faillissementen in de eerste vijf maanden van 2022. Hoewel de meeste faillissementen zich in de horeca voordoen, zien we dat nu vooral de bouw de leidende sector lijkt te zijn.

De Federale Regering heeft vorige week besloten om het versoepelde systeem van tijdelijke werkloosheid, dat bestond tijdens de pandemie en bij de start van de oorlog in Oekraïne, niet te verlengen.

Daarom heb ik een paar vragen, minister.

Graydon geeft aan dat het nu voornamelijk de bouwsector is die zwaarder getroffen wordt door faillissementen. Zien we er in de faillissementscijfers sectoren uitkomen die overduidelijk zwaar getroffen worden? Zijn er sectoren waarvoor er aan de alarmbel getrokken moet worden?

Een tweede vraag: in januari hadden we het al over het project Screening4You van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ). Uw voorganger, minister Crevits, gaf toen aan dat Screening4You in het eerste 'contract ondernemerschap' werd opgenomen. Vandaag is deze tool nog steeds een onderdeel van de dienstverlening van het NSZ in het kader van het lopende tweede 'contract ondernemerschap en innovatieversnelling'. Kunt u daar al een stand van zaken over geven? Loopt dit project naar behoren?

Daarnaast hebben ook de andere contractpartners, de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), een dienstverlening die bedrijven helpt om de gevarenzone tijdig te herkennen. Hoe staat het met deze dienstverlening? Kunt u daarvan een stand van zaken geven?

Minister Crevits gaf in januari ook aan dat het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) op geregelde tijdstippen ook overleg plant met de partners

en dat er toen geen signalen waren dat er een bijkomende nood zou zijn. Is dit nog steeds zo of lijkt er nu wel een bijkomende nood te zijn?

Ten slotte, minister, Dyzo is een heel belangrijke partner in het ondersteunen en begeleiden van ondernemers en ondernemingen bij faillissementen. In 2020 werden hun jaarlijkse werkingsmiddelen door corona tijdelijk verhoogd naar 710.000 euro. In 2021 werd dat terug naar 585.000 euro gebracht, maar kwam men wel, met een versterking door bijkomende Brexitmiddelen, tot een totaal van 660.000 euro. In 2022 bedragen hun werkingsmiddelen 735.000 euro. Hebt u er al zicht op of in 2023 de werkingsmiddelen terug naar het niveau van voor corona gebracht zullen worden of is er een mogelijkheid dat er nog een extra uitbreiding komt door het huidige moeilijke klimaat, zoals bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne?

Dat zijn heel wat vragen. Met excuses, minister.

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Dank u wel, collega Vanryckeghem.

Ik wil eerst en vooral verduidelijken dat er vandaag geen faillissementenstorm aan de orde is. De faillissementscijfers van het Belgische statistiekbureau (Statbel) voor januari tot en met april 2022 lagen voor Vlaanderen voorlopig enkel in maart hoger dan in het laatste precoronajaar 2019. Uiteraard wordt dat zeer nauwlettend gemonitord, met name ook of de cijfers van Statbel – die spoedig gepubliceerd zullen worden – de bevindingen van Graydon voor de maand mei zullen bevestigen.

In ieder geval stond er tijdens corona – zoals u terecht aangeeft – een soort stolp over de bedrijven. Een inhaalbeweging op het vlak van faillissementen was dus te verwachten en ook enigszins nodig, om die gezonde dynamiek in onze economie te behouden, hoe spijtig ook voor de getroffen bedrijven.

Wat het rapport van Graydon zelf betreft, over de eerste vijf maanden van dit jaar valt inderdaad – in vergelijking met de voorgaande jaren – vooral het grotere aantal faillissementen in de bouwsector op. Terwijl zich traditioneel in de horeca het grootste aantal faillissementen voordoet, noteert Graydon nu 809 faillissementen in de bouwsector, tegenover 682 faillissementen in de horeca. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar zien we in de bouwsector een stijging van bijna 50 procent, ten opzichte van 79,65 procent in de horeca. Maar het is natuurlijk vooral relevant om die maandelijkse sectorale faillissementscijfers van Graydon te vergelijken met dezelfde periode voor corona, met name in 2019.

In het algemeen zien we dan dat de faillissementscijfers van Graydon voor 2022 voor het hele land – dus niet alleen voor Vlaanderen – nog iedere maand lager liggen dan in 2019. Voor de globale periode januari-mei van dit jaar is dat trouwens ook voor bijvoorbeeld de bouwsector en de horeca nog het geval. Het gaat voor deze sectoren om een lager aantal faillissementen dan in de periode januari-mei 2019. Er is dus nu geen reden om te spreken over een faillissementenstorm.

In het algemeen blijkt uit de cijfers van Graydon dus vooral dat we na covid stilaan – zoals verwacht – een inhaalbeweging zien van het aantal faillissementen. Het aantal is op dit ogenblik nog niet zorgwekkend hoog, maar we zullen de evolutie – zoals gezegd – dus zeer nauw opvolgen, gelet ook op de moeilijke macro-economische omstandigheden: inflatie, materiaaltekort en arbeidsschaarste.

Het project Screening4You loopt goed. Concreet staat er gepland dat er het komende werkjaar 714 ondernemers te begeleiden zijn met oriëntatie en een actieplan, waarvan 129 ondernemers een bijkomende individuele begeleiding en 61 ondernemers een diepgaandere individuele begeleiding krijgen.

Wat uw vraag rond de contractpartners en UNIZO betreft, ook deze dienstverlening loopt zoals gepland. UNIZO en VOKA hebben echter geen specifieke dienstverlening die bedrijven helpt om de gevarenzone tijdig te herkennen. Tijdens de andere begeleidingen die ze aanbieden – gericht op starters, blijvers en groeiers – kunnen mogelijk wel knipperlichten worden gedetecteerd, soms omdat bij de intake een expliciete financiële doorlichting van het bedrijf voorzien wordt. UNIZO en VOKA verwijzen bedrijven dan ook door naar Dyzo en/of gespecialiseerde partners.

VLAIO overlegt inderdaad op geregelde tijdstippen – drie à vier keer per jaar – met alle structurele partners, binnen het contract ondernemerschap en daarbuiten. De bedoeling van dit intensief overleg is juist om eventuele nieuwe bijkomende noden en behoeften tijdig te kunnen detecteren en hierop flexibel te kunnen inspelen. Bij de start van elk nieuw werkjaar kunnen er dan vervolgens nieuwe accenten worden gelegd.

Uiteraard zijn alle partijen zich op dit ogenblik bewust van de heel moeilijke macro-economische omstandigheden. Alle partners van VLAIO zijn het erover eens dat de huidige dienstverlening sociaal kapitaal biedt aan de ondernemers die ervan gebruikmaken en dat het goed is dat VLAIO samen met de partners de situatie opvolgt.

Wat uw vragen over Dyzo betreft, in 2023 zullen de werkingsmiddelen voor Dyzo opnieuw 660.000 euro bedragen, zoals ook in 2019, 2021 en 2022 het geval was. Dit bedrag bestaat enerzijds uit een jaarlijkse werkingssubsidie van 585.000 euro. Daarbij komt aanvullend 75.000 euro of een vierde van de totale Brexitsubsidie van 300.000 euro die werd toegekend voor de periode van 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2023, een periode van 24 maanden. Enkel in 2020 – het coronajaar – werd de jaarlijkse werkingssubsidie van Dyzo bijkomend tijdelijk nog verhoogd van 585.000 tot 710.000 euro.

De evolutie van de faillissementen zal in 2022-2023 – zoals ik al zei – grondig gemonitord worden en in functie daarvan zal ik er ook over waken dat de slagkracht van Dyzo hiermee in lijn blijft. Het is voor mij essentieel dat de dienstverlening van Dyzo ter beschikking blijft van ondernemers die vandaag in moeilijkheden komen. Dat is een absoluut noodzakelijk onderdeel van het ondernemerschapsbeleid.

**De voorzitter**: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

**Kurt Vanryckeghem (cd&v)**: Dank u wel, minister, voor uw antwoorden.

U spreekt inderdaad over cijfers die niet alarmerend zijn, maar de prognoses zijn natuurlijk wat ze zijn. Daarom is het goed dat we ook vanuit deze commissie de evolutie goed in de gaten blijven houden en de stolp er eventueel weer afnemen, mocht de economische situatie in de loop van het jaar nog verslechteren en het dus nodig blijken.

**De voorzitter**: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de huidige stand van zaken met betrekking tot de gemeenschapsdienst – 2878 (2021-2022)**

**Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne**

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Voorzitter, de gemeenschapsdienst is een heet hangijzer in het Vlaams regeerakkoord waar wij van Vooruit geen grote fan van zijn. Ik vertel niets nieuws als ik dat zeg. De gemeenschapsdienst leidde in december 2021 binnen de Vlaamse meerderheid tot een eensgezinde visie over wat die precies ging inhouden. In 2023 zou de gemeenschapsdienst ingaan. In de plaats van alle werkzoekenden die langer dan twee jaar zonder job zijn, verplicht aan het werk te zetten, gaat de regering een vorm van werkplekleren invoeren voor die langdurig werkzoekenden. De werkzoekenden worden doorverwezen naar relevante taken bij lokale besturen, het onderwijs en vzw's via de GLOW-tender (Groeien en Leren Op de Werkvloer).

Er is sindsdien veel kritiek gekomen op de maatregel. De christelijke vakbond ACV noemde de gemeenschapsdienst vooral symbolisch en met een hoog pest- en stigmatiserend gehalte, zonder veel resultaat. Ook heel veel lokale besturen, waar de regie wordt gelegd, hebben hun twijfels aangezien de maatregel zeer sterk lijkt op tijdelijke werkervaring en wijk-werken. Ook hebben ze vragen bij het financiële plaatje. Intergemeentelijk Opbouwwerk voor het Arrondissement Leuven (IGO), een dienstverlenende intergemeentelijke vereniging rond Leuven, merkte op dat een gebruiker van wijk-werkers 7,45 euro per uur en een jaarlijks inschrijfrecht van 7,5 euro betaalt terwijl het niet duidelijk is hoe dit in elkaar zou zitten bij de gemeenschapsdienst. Ook merken ze bij IGO op dat bij hen 65 procent van de wijk-werkers langer dan twee jaar werkzoekend is.

Veel vragen rond de gemeenschapsdienst dus die nog uit te klaren zijn, minister. Wij hebben volgende concrete vragen voor u. Hoe zit de financiering van de gemeenschapsdienst in elkaar voor de lokale besturen en hun wijk-werkorganisaties? Zullen lokale besturen financiële steun krijgen voor de rol die ze opnemen aangezien ze geen bijdragen van de gebruikers kunnen vragen? Ze staan immers in voor een deel van de begeleiding. Wat is de stand van zaken in het overleg met de lokale besturen over de uitwerking van de gemeenschapsdienst? Is er reeds een lijst van taken die de werkzoekenden in een traject gemeenschapsdienst mogen uitvoeren? Zo ja, kunnen wij een zicht krijgen op die lijst en hoe verschilt deze eventueel van de taken die wijk-werkers uitvoeren? Is er al een zicht op hoeveel langdurig werkzoekenden zouden kunnen starten in die gemeenschapsdienst? Heeft de regering daarvoor specifieke doelstellingen? Hoe zal de begeleiding van de werkzoekenden er concreet uitzien en welke partijen zullen hiervoor instaan?

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Collega Gennez, dank u voor uw relevante vragen. Met de gemeenschapsdienst willen we vanuit de Vlaamse Regering een activerende maatregel invoeren voor langdurig werkzoekenden die VDAB op dit moment nog te weinig bereikt. De gemeenschapsdienst is ingebed in een GLOW-traject dat uitgevoerd wordt door gegunde GLOW-partners waarvoor financiering is voorzien binnen de reguliere VDAB-budgetten.

We zullen Europese middelen inzetten om lokale besturen te ondersteunen om met de gemeenschapsdienst van start te gaan. Voor de concretisering hiervan zijn we in gesprek met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) en zullen we eveneens de wijk-werkorganisaties betrekken. Dat is inderdaad wel

nodig. We hebben de lokale besturen immers nodig als partners en willen hen ook financieel ondersteunen in die rol.

Uw tweede vraag: wat is de stand van zaken van het overleg met de lokale besturen over de concrete uitwerking op het terrein?

Er werden dit voorjaar werkgroepen georganiseerd met de wijk-werkorganisatoren, VDAB, de VVSG en het kabinet. Die zijn al een aantal keer samengekomen. Tijdens de werkgroepen werd de positionering van de gemeenschapsdienst ten opzichte van wijk-werken besproken, alsook hoe de gemeenschapsdienst binnen het bredere VDAB-aanbod vorm kan krijgen en hoe de gemeenschapsdienst lokaal kan worden ingezet, naast de bestaande instrumenten die ook een focus hebben op het lokaal bestuur, bijvoorbeeld Tijdelijke Werkervaring (TWE) OCMW. Op basis van de gevoerde gesprekken hebben we deze maand een voorstel tot concretisering voorgelegd aan de VVSG. De komende weken gaat het overleg met VVSG en VDAB verder.

Wat betreft uw derde vraag: een werkervaringsstage in het kader van de gemeenschapsdienst zal altijd plaatsvinden binnen een GLOW-traject. Er bestaat hiervoor geen Vlaamse activiteitenlijst, zoals dat voor wijk-werken wel het geval is. De activiteiten zijn bij de gemeenschapsdienst ondergeschikt aan de competentieversterking. De uitgevoerde activiteiten moeten in dienst staan van het opleidingsplan. De werkvloer is wel van belang, zo moeten de stageactiviteiten bij een lokaal bestuur, vzw of onderwijsinstelling plaatsvinden op een reële werkvloer en binnen een realistische werkomgeving. Zo zorgen we voor een waardevolle ervaring in de omgeving van de werkzoekende.

Wat betreft uw vierde vraag: er zijn geen specifieke doelstellingen bepaald vanuit de regering. Onze ambitie is wel om iedere werkzoekende op zijn of haar maat richting de arbeidsmarkt te begeleiden. Als we kijken naar de potentiële doelgroep van de gemeenschapsdienst waren er vorige maand, in mei 2022, 30.452 langdurig werkzoekenden die meer dan 2 jaar werkloos zijn, geen arbeidsbeperking hebben en geen opleiding volgen, maar wel toeleidbaar zijn naar werk. Binnen deze groep zetten we in op het bereiken van de werkzoekenden die niet in andere meer activerende maatregelen zitten en een competentienood hebben omwille van de lange afwezigheid op de arbeidsmarkt.

Voor de GLOW-tender zijn er 10.000 trajecten voorzien. De VDAB-bemiddelaar schat in wie in aanmerking komt voor de GLOW, rekening houdend met een aantal doelgroepcriteria. Het is de GLOW-partner die het traject naar werk aan de hand van werkplekleren verder vorm geeft en bepaalt welke stages nodig zijn in functie van de uitstroom naar werk. VDAB geeft aan de GLOW-partner wel een indicatie wanneer gemeenschapsdienst passend zou kunnen zijn voor de werkzoekende.

Wat betreft uw vijfde vraag: de gemeenschapsdienst wordt juridisch vormgegeven via een bestaand instrument van werkplekleren en wordt ingebed in het GLOW-traject. De bepalingen in het kader van de begeleiding van de werkzoekenden binnen de gemeenschapsdienst zijn deze die zijn vastgelegd binnen het kader van werkplekleren en de opdracht aan GLOW.

Voor de werkervaringsstage zijn er twee partijen die instaan voor de begeleiding: een mentor van het stagebedrijf zelf en de bemiddeling van de GLOW-partner.

De mentor geeft informatie aan de stagiair, zoals algemene info over de onderneming, informatie over de werking van de afdeling waar de opleiding plaatsvindt en informatie over het arbeidsreglement. De mentor informeert ook andere werknemers dat de nieuwe collega een werkervaringsstage volgt. Het is ook belangrijk om dat mee op te nemen, denk ik. De mentor is ook verantwoordelijk voor het

uitvoeren van het opleidingsplan, begeleidt daarnaast de stagiair en communiceert met de GLOW-bemiddelaar.

De GLOW-partner begeleidt de werkzoekende eveneens. Voor de start van de gemeenschapsdienst wordt het opleidingsplan goed besproken met de GLOW-bemiddelaar, de stagiair en het stagebedrijf. De GLOW-bemiddelaar doet minimaal drie keer een opvolging: een keer bij de start, een keer in het midden van het traject en een keer op het einde van de gemeenschapsdienst. Telkens wordt het opleidingsplan besproken en indien nodig bijgestuurd. Indien er problemen zijn, moeten er meer tussentijdse opvolgbezoeken worden gepland en georganiseerd. Een samenvatting wordt ook opgenomen in het dossier van de klant, onder 'begeleiding tijdens stage'.

Ik heb natuurlijk nog veel contacten met lokale besturen en ik begrijp ook wel wat van de terughoudendheid die inderdaad aanwezig is. In sommige buitenlandse cases werd de gemeenschapsdienst immers ingezet als goedkope arbeid. Zoals u kunt horen is dit bij de gemeenschapsdienst, zoals wij die vormgeven, helemaal niet het geval. Het instrument is een sterk begeleide stage om langdurig werkzoekenden die nu uit de boot vallen toch aan boord te houden, zowel in het belang van de arbeidsmarkt, die vandaag kreunt onder de krapte, als in het belang van de werkzoekende zelf, die de positieve effecten mist, zoals een sociaal netwerk, positieve tijdsbesteding, structuur en inkomen. Onze overtuiging blijft immers dat 'elk talent telt'.

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Over dat laatste zijn we het alvast eens, minister: elk talent telt. Maar ik denk dat we, als we mensen duurzaam tewerk willen stellen, hen meer moeten bieden dan stagetrajecten. We moeten hen echt naar basisbanen toeleiden met een volwaardig loon, volwaardige begeleiding en een volwaardige sociale bescherming.

Ik heb nog een aantal bijkomende vragen ter verduidelijking. Als u die niet meteen readymade kunt beantwoorden, mag u me de antwoorden altijd ook schriftelijk bezorgen.

Wat is de kostprijs per individueel GLOW-traject? Wie zijn de concrete GLOW-partners? Eerder gaf uw voorgangster al aan dat ze wilde inzetten op een aantal lokale besturen die gemotiveerd waren om in het systeem te stappen, eerder dan om het Vlaanderenbreed uit te rollen. Bent u nog steeds die mening toegedaan? Hebt u al een aantal kandidaten om in te stappen in 2023?

**De voorzitter**: De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld)**: Dank u wel, collega Gennez, voor de pertinente vragen. Wij kijken natuurlijk op een iets andere manier naar gemeenschapsdienst. Wij geloven daar wel in. Wij denken dat het echt wel nodig is.

Als je kijkt naar de cijfers, dan heb je in Vlaanderen nog altijd afgerond een 180.000-tal werkzoekenden. Maar vooral: als je kijkt naar de groepen, zie je dat de mensen die langer dan twee jaar werkzoekend zijn, nog altijd een grote groep vormen. Dat zijn bijna 70.000 mensen. En vooral: dat aantal daalt niet, in tegenstelling tot alle andere groepen. Er is dus echt wel een probleem, vanaf dat je twee jaar of langer werkzoekend bent, om weer aan de slag te gaan. Ik denk dus dat we alle zeilen moeten bijzetten om specifiek meer kansen te geven aan die mensen om toch weer aan de slag te gaan. Vandaar dat wij alvast voorstander zijn van die gemeenschapsdienst. We geloven erin dat we op die manier die mensen, die soms toch al heel ver van de arbeidsmarkt verwijderd zijn, toch terug naar de arbeidsmarkt kunnen begeleiden.

Daarom hebben we toch twee vragen, minister. Naar timing toe: uw voorgangster heeft gezegd dat de gemeenschapsdienst er vanaf 2023 zou komen. Is dat nog altijd uw timing? Wilt u die handhaven? Wij hopen van wel. Hoe rapper hoe liever, denk ik, gelet op de uitdaging waar onze arbeidsmarkt voor staat.

Er is inderdaad gekozen om dat in te kantelen in het GLOW-traject. Daar zijn absoluut argumenten voor. Maar er is natuurlijk ook een bekommernis langs onze kant. Het gaat om een tienduizendtal trajecten, zoals u daarnet ook zei in uw antwoord. De vraag is: hoeveel van die tienduizend gaan dan voor gemeenschapsdienst gebruikt worden? Hebt u daar al wat zicht op, op die grootteorde? Want het is dan toch een bekommernis dat gemeenschapsdienst niet maar een heel klein onderdeeltje wordt van GLOW. Ik denk dat het echt cruciaal is dat we die gemeenschapsdienst de volle mogelijkheid geven.

**De voorzitter**: De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA)**: Voorzitter, het is met lichte schroom dat ik het woord neem, want ik was niet aanwezig toen de minister het antwoord gaf. Dus ik zal me eigenlijk beperken tot een verzoek aan de verslaggeving, kort, over de tussenkomst van collega Ongena: 'Applaus vanop de N-VA-banken'. *(Gelach)*

**De voorzitter**: Dat is origineel, collega's. We moeten even nadenken hoe we hiermee zullen omgaan in de toekomst, denk ik.

Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Mevrouw Gennez vroeg bijkomend wie de partners zijn en wat de kostprijs is. Vanaf het moment dat de toewijzing aan de partners finaal is, zullen we kunnen communiceren wie ze zijn en wat de kostprijs zal zijn. Daar heb ik op dit ogenblik nog geen concrete info over. We zullen, samen met de VVSG, een oproep lanceren voor die lokale besturen die sterk met de maatregelen aan de slag willen gaan. Die zullen dus ook financieel ondersteund worden. Het doel om te starten blijft 1 januari 2023. Er zal ook een juridisch kader zijn om daarmee te kunnen starten.

De 10.000 trajecten, collega Ongena, zijn niet alleen voorzien voor de gemeenschapsdienst.

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Ik verwachtte geen applaus van de collega's, omdat we inderdaad altijd kritisch zijn geweest voor het systeem van de gemeenschapsdienst. Ik wil absoluut, collega Ongena, de langdurig werkzoekenden – inderdaad een belangrijke doelgroep van mensen die we toch achterlaten op onze Vlaamse arbeidsmarkt – niet in de steek laten. Maar ik denk dat een stage en het zicht, eventueel, op een opleidingsplan en eventueel een tewerkstelling die zou kunnen volgen – allemaal zeer hypothetisch – aan 1,3 euro per uur, boven op de uitkering, niet echt waardig werk is. Ik denk dat je ook mensen die langdurig werkzoekend zijn, moet vastpakken en een basisbaan aanbieden. Dan kun je ook eisen stellen aan de kwaliteit van die basisbaan. Ik denk dat alle partners – lokale besturen, vzw's, onderwijs, onze scholen – daar alleen maar wel bij kunnen varen. Ik denk dat dit toch een risico inhoudt op goedkope tewerkstelling, die wij niet wenselijk vinden, ook niet voor die doelgroep. *(Opmerkingen van Björn Rzoska)*

Ik moet tot mijn grote vreugde vaststellen dat collega Rzoska zegt dat er toch enig applaus was vanop de Groenbanken. Dit voor het verslag. *(Gelach. Opmerkingen)*

**De voorzitter**: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling in de taxisector**
**– 3161 (2021-2022)**

**Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne**

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Mijn vraag gaat over de taalvereisten voor taxichauffeurs, en ze dateert van voor de beslissing van de Vlaamse Regering – die ik heb kunnen nalezen – tot bijstelling van de oorspronkelijke taalvereiste en het oorspronkelijke tijdspad. Dus mijn schriftelijk ingediende vraag is niet meer voor honderd procent actueel, denk ik. Maar ik ga mij toch baseren op de concrete context, zoals die mij toen geschetst is, en die voor een deel toch nog relevant blijft, ook na de beslissing van de Vlaamse Regering.

Sinds 2020 geldt er een nieuwe regelgeving rond de uitbating van taxidiensten. Het doel waar wij vanuit Vooruit heel erg achter staan, is om de vaste tarieven en de quota's te schrappen in de taxisector, in de hoop het aanbod uit te breiden en de prijzen te laten dalen. En ook een ander nieuw aspect van die regelgeving toen was dat er taalvereisten werden opgelegd aan personen die een vergunning willen aanvragen. Wij zijn, zoals u weet, sterk voorstander van een performant talenbeleid. Het kan onze arbeidsmarkt alleen maar smeren, en het kan ook voor een goede afstemming tussen vraag en aanbod zorgen.

Maar wat bleek? De chauffeurs moesten minstens een taalniveau B1 voor Nederlands hebben. Het was ook mogelijk om met een taalniveau A2 een vergunning te krijgen, maar dan moest men wel binnen twee jaar naar niveau B1 doorstromen. Dit zorgde voor problemen: B1 bleek een niveau dat niet voor alle taxichauffeurs noodzakelijk nog haalbaar was om de dienstverlening te kunnen verzekeren. Ik heb nu begrepen dat de regering dat ook al naar beneden heeft bijgesteld, en ook de timing met twee jaar heeft verlengd, naar 2024. Dat zijn alvast goede zaken. Het zou immers zonde zijn dat mensen die vandaag aan de slag zijn op onze oververhitte arbeidsmarkt, hun job, die ze vaak al vele jaren doen, niet zouden kunnen blijven doen vanwege een taalvereiste die ze niet eens nodig hebben. Dat lijkt mij geen performant arbeidsmarktbeleid te zijn.

Ik heb een heel concrete vraag. De bijgestelde voorwaarde is B1 'light', als ik het zo mag uitdrukken. Kunt u concreet aangeven wat daar dan de specifieke vereiste competenties zijn?

Is er ten tweede de mogelijkheid om in die opleiding te voorzien via het sectorfonds voor de taxisector? En kan dat dan voor een deel ook tijdens de uren?

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Mevrouw Gennez, dit is in eerste instantie ook een vraag voor minister Peeters, bevoegd voor Mobiliteit, die het dossier behartigt en aan de Vlaamse Regering heeft voorgelegd met een aantal aanpassingen, waarnaar u al verwees. Vanuit de diverse stakeholders is ook VDAB betrokken partij. Op 3 juni 2022 zijn er aanpassingen en een wijzigingsbesluit goedgekeurd. U hebt er ook al naar verwezen.

De taxisector kan zowel gebruikmaken van private taalopleidingen als van het aanbod van VDAB, zoals het aanbod taaladvies bij tewerkstelling. Hierbij kunnen personen met een taalachterstand instromen als werknemer en worden ze ondersteund om Nederlands te leren. Ik stimuleer de sector om promotie te maken over dit aanbod bij eigen ondernemingen. Er is ook een opleidingsaanbod specifiek voor

werkzoekenden die geïnteresseerd zijn in tewerkstelling binnen de taxisector. Zij kunnen een opleiding krijgen bij Kiem vzw in Antwerpen en in Oost-Vlaanderen. Deze opleiding bereidt werkzoekenden in tien weken voor op het beroep van taxichauffeur. In deze opleiding krijgen cursisten onder andere vaktechnisch Nederlands aangeleerd.

Ten slotte geef ik graag ook mee dat we met de taxisector een sectorconvenant en addendum non-discriminatie en inclusie hebben lopen tot eind 2022. In het kader hiervan engageert de sector zich onder andere om te werken aan het jobbehoud van chauffeurs die de taalvereisten Nederlands nog niet halen. De sector heeft in zijn sectorconvenant het engagement opgenomen om een samenwerking met de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) en de centra voor basiseducatie (CBE) uit te bouwen om een realistisch opleidingsaanbod en lespakket Nederlands tweede taal op maat aan te bieden. In de onderhandelingen naar aanleiding van een nieuw convenant in 2023 zal ik het belang van het Nederlands in het licht van deze nieuwe regelgeving meegeven.

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Ik heb inderdaad begrepen dat de taalvoorwaarde is bijgesteld. Dat is alvast een goede zaak. Klopt het, minister, dat dit toch nog een cursus vereist van 240 lesuren: 120 lesuren mondeling en 120 lesuren schriftelijk voor een gemiddelde cursist in het volwassenenonderwijs? Men mag toch niet onderschatten hoe zwaar dat is. Een taxichauffeur werkt naar verluidt zestig uur per week omdat er ook veel wachttijd in zijn niet-reguliere arbeidstijd opgaat. Ik zou toch echt willen voorstellen om de opleidingen te voorzien binnen het werktraject, bijvoorbeeld een dag per week een intensieve cursus en ook specifiek voor taxichauffeurs. Ik denk niet dat het nodig is om de talencursus in een CVO te volgen want de talenkennis moet bij uitstek werkgerelateerd en vooral mondeling zijn.

Het zijn ook niet altijd de meest hoogopgeleide profielen die met de taxi rijden. Dat zijn mensen die misschien wel een woordje Nederlands praten. Ik geef het voorbeeld rond de luchthaven, waar ook niet altijd alleen Vlaamse klanten instappen. Taxichauffeurs pikken daar mensen op en brengen ze naar Brussel of naar de Rand en dat behoeft niet alleen kennis van het Nederlands; ook kennis van het Nederlands, mondelinge kennis, maar de schriftelijke vereisten zouden tot een minimum beperkt moeten worden.

Verder overleg met de sector, met zowel werkgevers als werknemers, is nodig om een actieplan op maat rond de taalvereisten op te maken, los van de CVO's. Het is belangrijk om een evaluatie te doen van het taalniveau van de mensen die de job vandaag doen. Als mijn informatie klopt, dan zou door de eerdere voorwaarden vanaf 30 juni de bestuurderspas van zo'n 2600 bestuurders op een totaal van 8500 ingetrokken moeten worden. Dat lijkt mij absoluut de verkeerde richting. Die mensen zijn aan het werk, willen werken en werken vaak al tientallen jaren in de taxisector. De overheid moet de werkgevers maximaal begeleiden om de taallessen te proberen voorzien binnen de werkuren met heel specifiek maatwerk voor het beroep.

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Het gaat inderdaad om 240 uren, maar wel in een periode van twee jaar. De periode is verlengd, maar ik begrijp uw opmerking. Misschien kunt u dat nog eens opnemen met minister Peeters. Het is inderdaad ook wel zo dat er 'on the job' geleerd kan worden.

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Mijn vraag is of u vanuit het werkgelegenheidsperspectief met de sector en misschien ook vanuit VDAB heel duidelijk het signaal kunt geven dat er een alternatieve maatwerkopleiding voorhanden is waardoor taxichauffeurs niet opnieuw op de schoolbanken moeten zitten. Dat is de heel expliciete vraag die we naar de sector moeten richten en waar u vanuit werkgelegenheidsperspectief in kunt bemiddelen en faciliteren.

**De voorzitter**: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het misbruik van onbetaald verlof in de dienstenchequesector**
**– 3255 (2021-2022)**

**Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne**

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Vorige week mochten we voor het eerst sinds zeer lang heuglijk nieuws ontvangen uit de dienstenchequesector, namelijk dat er een sociaal akkoord zou worden gesloten. We hopen natuurlijk dat de verplaatsingsonkosten en de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de huishoudhulpen ten goede evolueren. Ik heb begrepen dat de mensen wachten op goedkeuring van de achterban en dat we dan snel zullen weten waar het precies naartoe gaat de komende jaren. Vanuit de regering zou u de beloofde 41 miljoen euro kunnen vrijmaken om naar 100 procent indexering van de omruilwaarde van de dienstencheques te gaan. Tot zover het goede nieuws, minister.

Uit cijfers die werden opgevraagd bij de federale minister van Werk blijkt dat veel meer dienstenchequemedewerkers op onbetaald verlof worden gezet dan werknemers in andere sectoren. Van de 160.000 huishoudhulpen namen er vorig jaar 53.122 onbetaald verlof, dat is een derde van alle huishoudhulpen. In andere sectoren is dit maar 8,5 procent van de werknemers. Daarmee worden de signalen uit de sector bevestigd dat dienstenchequeondernemingen werknemers op onbetaald verlof zetten wanneer een klant annuleert. Dit is natuurlijk absoluut not done. Dat is misschien wel handig vanuit het perspectief van de dienstenchequeondernemingen want dan moeten ze de werknemer niet betalen maar dat lijkt me niet echt de weg om te gaan om de loonkosten in de sector te drukken, vooral omdat het opnieuw gebeurt op kap van kwetsbare en zwak betaalde huishoudhulpen.

Daarmee misbruiken de dienstenchequebedrijven het systeem, wat niet alleen nadelig is voor de dienstenchequemedewerkers, maar ook een vorm van fraude. De medewerkers verliezen een deel van hun loon en ze bouwen ook geen sociale rechten op. Het is niet de eerste keer dat dienstenchequebedrijven de wetgeving niet respecteren of ontwijken om hun loonkosten te drukken. Eerder waren er ook verhalen van dienstenchequebedrijven die hun personeel onwettig op tijdelijke werkloosheid zetten en van een aantal grote poetsbedrijven die het systeem van arbeidsduurverkorting misbruiken.

Dit zijn een aantal ernstige inbreuken in een sector die toch voor 1,3 miljard euro wordt gefinancierd met belastinggeld. Mijn heel concrete vraag is dan ook wat u zult doen om deze fraude aan te pakken, in dit geval heel erg gericht op het onwettig op onbetaald verlof zetten van dienstenchequemedewerkers.

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Collega Gennez, het zal u niet verrassen, maar ik ben het volledig met u eens dat dergelijke wanpraktijken absoluut niet kunnen en hard

moeten worden aangepakt. We hebben op dit moment wel niet onmiddellijk het signaal dat de inbreuken waarnaar u verwijst, op grote schaal zouden plaatsvinden, en gelukkig maar. De cijfers waarnaar u verwijst, doen echter inderdaad op zijn zachtst gezegd de wenkbrauwen fronsen.

Een werkgever kan uiteraard zijn werknemers niet zomaar op onbetaald verlof zetten wanneer de prestaties door een klant worden geannuleerd. De arbeid móet worden uitgevoerd onder de voorwaarden, op de tijd en de plaats zoals overeengekomen en vastgelegd in de arbeidsovereenkomst. Wanneer de werknemer zich naar de afgesproken werkvloer begeeft, moet hij daarvoor zijn loon kunnen ontvangen. Indien de klant tijdig annuleert, kan er eventueel wel tijdelijke werkloosheid worden aangevraagd. Beter nog is natuurlijk dat de werkgever voor een andere werkvloer zorgt of bijvoorbeeld op dat ogenblik opleidingen inplant. Voor opleidingen is bovendien steun beschikbaar van de Vlaamse overheid binnen het regionaal opleidingsfonds dienstencheques. Wat in ieder geval niet kan, is de verplichting om onbetaald verlof te nemen indien de klant niet tijdig annuleert, gezien de contractuele afspraken tussen de werkgever en de klant. De werknemer is hierbij geen partij. Ook in die gevallen kan de werkgever inzetten op een nuttige invulling van de vrijgekomen uren.

Zoals u weet, is de arbeidsreglementering tot op vandaag helaas nog steeds een federale bevoegdheid. Voor de controle op de arbeidsrechtelijke aspecten, zoals een tijdelijke schorsing van de arbeidsovereenkomst, hebben de regio's met andere woorden geen bevoegdheden. Wel is er een heel goede samenwerking tussen de regio's en de federale inspectiediensten. Zo werd eind 2020 een samenwerkingsprotocol afgesloten tussen de regionale inspectiediensten en de inspectiediensten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, en wordt er gewerkt aan een actualisering van het bestaande samenwerkingsakkoord, wat ook belangrijk is.

In het kader van dienstenchequeondernemingen wordt zo bijvoorbeeld samengewerkt met de RVA-inspectie (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening) om misbruiken met betrekking tot tijdelijke werkloosheid op te sporen. Ook binnen de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) wordt door de regionale inspectiediensten samengewerkt met de federale inspectiediensten om misbruiken gezamenlijk aan te pakken.

In de coronaperiode kwamen er diverse signalen van de vakbonden omtrent mogelijke wantoestanden in de sector. Er werd toen de opdracht gegeven aan de inspectiediensten om een vlotte samenwerking met de vakbonden te verzekeren, zodat de klachten konden doorstromen naar de inspectiediensten, die daar dan gericht op konden controleren. Het aantal klachten, meldingen en vragen bij de Vlaamse Sociale Inspectie steeg zo in 2020 van 34 naar 215. Dat is een stijging met maar liefst 600 procent. Het is dus positief dat burgers beter hun weg vinden naar de Vlaamse Sociale Inspectie. Uiteraard wordt ook bij klachten of vaststellingen die in het kader van een controle van de Vlaamse Sociale Inspectie worden gedaan en die niet tot haar bevoegdheden behoren, een inlichting bezorgd aan de bevoegde dienst, en wordt er in veel gevallen dan ook een gezamenlijke controle uitgevoerd.

Collega Gennez, u merkt dus dat, hoewel we niet bevoegd zijn, we toch sterk inzetten op het aanpakken en vooral ook voorkomen van dergelijke wantoestanden, dankzij onze goede samenwerking met de bevoegde federale inspectiediensten en de sector.

**De voorzitter**: Mevrouw Gennez heeft het woord.

**Caroline Gennez (Vooruit)**: Minister, ik ben blij dat u dit soort praktijken categoriek veroordeelt. Het is natuurlijk ook zo dat de klant tijdig moet annuleren.

Daar ben ik het met u eens. De klant heeft ook een verantwoordelijkheid naar zijn medewerkers, en tijdelijke werkloosheid is uiteraard een goed systeem. Maar ik denk effectief dat er voor deze doelgroep, waarbij 33 procent van de mensen op onbetaald verlof wordt gezet, echt een probleem is. Ik ben het eens met het feit dat u zegt dat we moeten proberen opleidingen te organiseren als er geannuleerd wordt. Ik ben ook blij dat het samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Sociale Inspectie en de RVA-inspectie schijnt te werken. Ik ken de bevoegdheidsverdeling in dit land, en ik weet dat ze ingewikkeld is, en ik weet ook dat wij daar met zijn allen iets aan gaan moeten veranderen om tot een meer performant arbeidsmarktbeleid te komen. Maar het is natuurlijk wel Vlaanderen dat betaalt. Ik denk dat we, zelfs binnen de huidige context van de bevoegdheidsverdeling, op al die pistes toch nog strenger moeten toekijken en vooral fraude uit het systeem moeten halen.

**De voorzitter**: De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA)**: Ik breng eerst en vooral grote hulde aan collega Gennez, die kwetsbare medewerkers een stem geeft in het parlement en een terecht probleem aankaart. Ook grote hulde aan de minister, die in zijn antwoord bewijst dat hij een groot hart heeft voor de medewerkers van de dienstenchequesector. Een bedenking die ik hier nog aan wil toevoegen, is de volgende: ik denk dat je nergens ter wereld zo een goede prijs-kwaliteitsverhouding krijgt voor het werk dat onze dienstenchequemedewerkers doen.

Ik vind dat de klant ook wat meer geresponsabiliseerd mag worden. Het is inderdaad zo dat sommige klanten echt denken dat ze de dag zelf nog kunnen afzeggen. Er mag wat meer respect zijn. We hebben trouwens vorig jaar, op onze vraag, een decreet goedgekeurd waarin bepaalde klanten zelfs op een zwarte lijst kunnen terechtkomen als ze het te gortig maken ten aanzien van de dienstenchequemedewerker.

Minister, eigenlijk zou er bijna per definitie een clausule moeten zijn dat als een klant niet binnen de week of binnen de twee weken annuleert, het volledige bedrag van het conto van de klant gaat. Ik vind immers dat je ook een stukje de dienstenchequebedrijven, die al met hele lage marges zitten, moet beschermen, want zowel de bedrijven als de medewerkers zijn slachtoffer van zo'n annulatie. Ik zou dus wat meer verantwoordelijkheid bij de klant proberen te leggen.

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Collega Gennez, ik denk dat het inderdaad ook voor u goed nieuws is dat we naar een sociaal akkoord gaan binnen de sector, en dat ook de indexering van inruilwaarde van overheidswege van 73 naar 100 procent er zit aan te komen. Dat was inderdaad, zoals u weet, door de voorganger gekoppeld aan de verhoging van de lonen. Ik denk dus dat dat al goed nieuws is. Ik ben het volmondig eens met collega Ronse dat de klant inderdaad ook wel mag worden geresponsabiliseerd.

**De voorzitter**: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van de SWT'ers**
**– 3271 (2021-2022)**

**Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne**

**De voorzitter**: De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA)**: Ik start met een bedenking: ik vind het niet meer van deze tijd dat, gelet op zo'n zware arbeidskrapte, mensen nog op het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) gestuurd worden. Helaas gebeurt het nog en helaas blijkt ook dat wie op SWT gestuurd wordt, bijna onmogelijk nog aan de slag te krijgen is. Het ligt niet aan de mensen zelf want die hebben vaak nog een grote goesting. Maar hoe zou je zelf zijn als het verschil tussen werken en niet werken nihil is? Of meer zelfs: in sommige gevallen zou het zelfs minder inkomen betekenen.

VDAB staat dus voor een bijna onmogelijke opdracht om mensen met een gouden statuut te gaan activeren, te overtuigen om toch te gaan werken ondanks het feit dat ze zich daar financieel absoluut niet mee zullen verbeteren. Ik heb wat cijfers opgevraagd. Daaruit blijkt dat vorig jaar, in 2021, tachtig mensen met het SWT-statuut ingestroomd zijn bij VDAB. Twee daarvan vroegen een vrijstelling van beschikbaarheid. Alle anderen zijn 'aangepast beschikbaar'. Trouwens, die aangepaste beschikbaarheid is een extreem gedrocht waarvan ik hoop dat we dat kunnen afschaffen. VDAB moet zelf kunnen beslissen hoe beschikbaar iemand is. Ik had begrepen dat dat ook op tafel lag en dat minister Dermagne daar dan ten minste wel oor naar had, maar dat is een ander dossier.

In 2021 – hou u vast – kreeg een SWT'er gemiddeld 0,87 sollicitatieopdrachten en 0,56 persoonlijke begeleidingen. Ik weet niet wat ik me moet voorstellen met 0,56 persoonlijke begeleidingen? *(Opmerkingen Robrecht Bothuyne)*

Slechts 12 SWT'ers volgden een opleiding. Deze antwoorden kreeg ik op de schriftelijke vraag. Daaruit kun je minstens afleiden dat er weinig gebeurt met de mensen die vanuit het SWT bij VDAB instromen. Bovendien zien we dat er amper 3 SWT'ers doorgestuurd werden naar de controledienst van VDAB. We hebben geen gegevens gekregen of er dan een sanctionering gevolgd is. Gelet op onze arbeidskrapte, zijn dat wel heel trieste cijfers.

Minister, hoe evalueert u zelf die cijfers?

Ik weet dat het niet de meest aangename context is om in te werken op die manier met dat statuut. Zal er minstens toch vanuit VDAB een tandje bijgestoken worden om SWT'ers echt proactief te gaan activeren naar een nieuwe job?

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Dank u wel, collega Ronse, ik zal inderdaad starten met te stellen dat ik het met u eens ben. De cijfers die u aangeeft, wijzen duidelijk op een heel aantal knelpunten in de activering van de SWT'ers.

Ik zie minstens drie uitdagingen. Ten eerste, het actieve aanbod vanuit VDAB richting SWT'ers is inderdaad nog beperkt. Deze problematiek werd reeds in het verleden aangekaart door voormalige ministers Muyters en Crevits. Die uitdaging is er vandaag nog steeds. Dat stellen we samen vast. Een tweede uitdaging, specifiek voor SWT'ers, ligt in het gebrek aan heldere verwachtingen. Zoals hier reeds verschillende keren besproken werd in het parlement, worden het SWT en het voormalige brugpensioen nog te vaak met elkaar verward. SWT'ers verwachten

vaak niet dat ze ook effectief naar werk zullen moeten zoeken, wat het traject naar werk absoluut bemoeilijkt. Ondernemingen informeren en sensibiliseren om oudere werkzoekenden, ongeacht hun statuut, aan te werven is een derde uitdaging die ik zie. U speelt met uw eigen onderneming daar ook een rol in.

Deze uitdagingen pakken we op verschillende manieren aan. Ten eerste werd de bemiddelingsmethodiek vanuit VDAB begin dit jaar ook geactualiseerd. Binnen de nieuwe aanpak verwachten we van bemiddelaars dat ze meer inzetten op de concrete afspraken met de werkzoekenden, op hun maat, en die dus ook heel concreet zullen opvolgen. Ik ben ervan overtuigd dat hier al een belangrijke eerste stap in zit. Het is nodig dat VDAB-bemiddelaars een duidelijk aanbod doen aan SWT'ers om hen veel meer gericht te activeren. Bovendien moet dat aanbod ook op maat zijn, rekening houdend met hun capaciteiten en loopbaan, en gericht zijn op uitstroom naar een degelijke nieuwe job.

Ten tweede kan hierbij ook gebruikgemaakt worden van de specifieke tenders bij VDAB die inzetten op de kwetsbare groepen. Ook via jobhunting wordt gezocht naar een job op maat van de werkzoekende. Er wordt in overleg gegaan met de werkgevers over de mogelijkheden om de werkzoekende aan te werven, bijvoorbeeld via premies voor werkpostaanpassing of doelgroepkortingen.

Ten derde zal dit ook een impact hebben op de sanctionering. Sanctionering is aan de orde wanneer een werkzoekende niet ingaat op een gepast aanbod vanuit VDAB. Door sterker in te zetten op het concreet en passend aanbod, versterken we de zoektocht naar werk van de werkzoekenden, maar kan ook het aantal sancties verhogen bij een gebrek aan medewerking van de werkzoekende. Hierbij moet ik wel aangeven dat VDAB stelt dat werkzoekenden in het SWT vaak initieel in weerstand gaan wanneer ze worden opgeroepen, maar uiteindelijk toch ingaan op het aanbod dat hun door VDAB wordt geboden. In die gevallen, waarbij ze erop ingaan, zal ook geen rode kaart getrokken worden.

Ten vierde zal VDAB ook een communicatiecampagne starten en daarin alle stakeholders betrekken: de 55-plussers in het SWT, de werkgevers die het stelsel toepassen bij ontslag, de werknemersorganisaties en de werkgevers die werven. De communicatiedienst zoekt naar een geschikte gelegenheid om die campagne te lanceren.

VDAB heeft reeds een aanbod gedaan aan de sociale partners om gezamenlijke infosessies te organiseren over het SWT. Het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) is daar reeds concreet op ingegaan. Ik hoop dat ook de andere partners ingaan op dat aanbod, op die uitgestoken hand. VDAB brengt alleszins het aanbod ook schriftelijk onder de aandacht van de sociale partners.

Ten vijfde mogen we ook de werkgevers zeker niet vergeten. Zij moeten kansen bieden aan oudere werkzoekenden. Dat is vandaag nog steeds niet altijd evident. Met het partnerschap rond inclusief ondernemen blijven we daarom ook werkgevers sensibiliseren en ondersteunen om met alle talenten aan de slag te gaan. Binnen de sectorconvenants en met de Vlaamse Sociale Inspectie hebben we aandacht voor de aanpak van elke vorm van discriminatie.

Los van die Vlaamse aanpak wil ik ook nog wijzen op de beschikbaarheid van SWT'ers: zij zijn 'aangepast beschikbaar', zoals dat wordt genoemd. Dit betekent dat ze zelf niet actief moeten zoeken naar een job, wat de uitstroom naar werk hindert. Vanuit Vlaanderen zijn we, in het kader van de asymmetrische samenwerking, vragende partij om die invulling van de beschikbaarheid bij het regionale niveau te leggen, zoals u weet. Deze vraag, die we naar aanleiding van de interfederale conferentie van vorig jaar op tafel hebben gelegd, zal ik blijvend en prioritair onder de aandacht blijven houden van de federale collega's.

**De voorzitter**: De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA)**: Ze zijn er echt wel een potje van aan het maken. We leggen die aangepaste beschikbaarheid al vanaf het begin van deze legislatuur op tafel. Telkens wordt gezegd dat erover gesproken kan worden. We zitten ondertussen in het voorlaatste jaar van de legislatuur en we zitten nog altijd met dat gedrocht, waarvan u zelf ook aangeeft dat dat de uitstroom naar werk van veel SWT'ers belet. We zullen, vrees ik, over twee jaar nog steeds met dat gedrocht zitten. Dat is dus een groot probleem.

U gaf ook aan dat de meeste SWT'ers volgens VDAB al wat weerstand vertonen als ze opgeroepen worden. Dat toont ook aan dat ze nog steeds op een totaal verkeerde manier worden geïnformeerd, minstens door de vakbond. Het is al hoopgevend dat de christelijke vakbond bereid is om mee een infosessie te organiseren. Collega Tijl Rommelaere heeft me eens een foto doorgestuurd uit een ABVV-kantoor (Algemeen Belgisch Vakverbond) in Ronse. Dat was gewoon verschrikkelijk: daar werd SWT letterlijk gelijkgesteld met pensioen. Ik snap dat echt niet en ik word daar eigenlijk ook boos van omdat in een periode van grote arbeidskrapte aan een relatief grote groep mensen wordt gezegd dat ze veel vroeger kunnen stoppen met werken en dat anderen wel zullen blijven doorwerken en voor de koek en de taart zorgen. Dat is crimineel, collega's! En dan moet VDAB, waarop ik ook wel regelmatig kritiek heb en waar er toch veel verbetering nodig is, in zo'n monsterlijke context proberen om die mensen aan de slag te doen gaan. Hoe gaat dat dan? 'Mijnheer of mevrouw, u bent op SWT. Ik ben van VDAB en wij hebben hier een fantastische job voor u.' 'Ik moet niet meer naar werk zoeken, zegt de vakbond.' 'Maar u moet toch komen.' 'Maar neen, ik ben aangepast beschikbaar, kijk maar naar wat ik nog moet doen en wat niet.' Wanneer die persoon bij jou op de werkvloer komt, ben je als werkgever al compleet gedemotiveerd. Dan moet je aan die persoon uitleggen wat voor job je voor hem hebt. Dan kijkt die persoon naar een simulatie, en zegt hij: 'Dat gaat mij misschien netto 100 euro minder opleveren, als ik mijn verplaatsingskosten meereken.' Hoe kan je dan in godsnaam nog met die mensen aan de slag gaan?

Het feit dat dat systeem vandaag nog altijd bestaat en dat er nog altijd mensen op SWT worden gestuurd, zeker gezien de arbeidskrapte die we vandaag kennen, vind ik ronduit crimineel! Mijn vraag is dus, minister, om vanuit Vlaanderen minstens nog eens aan het federale niveau aan te geven dat deze Vlaamse Regering wil dat het systeem van SWT wordt uitgedoofd en dat er, zeker in de huidige krapte, geen mensen meer op SWT worden gestuurd, want dat wij voldoende vacatures hebben om die mensen naartoe te leiden.

**De voorzitter**: De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld)**: Ik sluit me heel graag aan bij de verontwaardiging van collega Ronse. Beschouw het als een 'wederapplaus'.

Het is natuurlijk helemaal juist. Ik heb de cijfers ook al eens opgevraagd, en als je kijkt naar het aantal opdrachten dat men geeft aan SWT'ers: dat zijn bijna Contadorcijfers. Ik denk dat we daar niet naast kunnen kijken. Ik weet dat de problematiek tal van oorzaken heeft, maar het lijkt er toch ook heel sterk op dat VDAB de handdoek gooit alvorens nog maar in de ring te stappen. Daar mogen we ons toch niet bij neerleggen. Als we de verhalen horen – die mensen zijn passief, ze moeten aangepast beschikbaar zijn, dus ze moeten zelf niet actief zoeken – dan stuurt VDAB die mensen vaak een bulk aan vacatures door waar ze eigenlijk heel weinig mee zijn. Het lijkt me dus echt wel nodig dat men vanuit VDAB veel meer inzet op maatwerk, dat men echt gaat nagaan wat voor dat profiel, voor die persoon, interessante vacatures zijn. Maar ze moet bijvoorbeeld ook inzetten op een aanbod aan persoonlijke begeleiding, los van sollicitatieopdrachten of vacatures,

en ook nagaan waar ze hem of haar nog kan versterken en competenties kan aanscherpen. Dat gebeurt vandaag veel te weinig.

Mijn vraag, minister: u hebt gezegd dat er werk gemaakt wordt van een nieuw kader. Ik kijk daar vol spanning naar uit. Wat ons betreft lijkt het echt wel nodig dat we een heel concrete doelstelling gaan opleggen aan VDAB, om het aantal sollicitatieopdrachten heel concreet te maken, maar ook voor de persoonlijke begeleiding die men aan SWT'ers bezorgt. Er moeten concrete doelstellingen zijn, en die moeten vooral opgetrokken worden. Als je op voorhand de handdoek in de ring gooit, dan ga je nooit winnaar kunnen zijn.

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Ik sluit in de tweede ronde graag aan bij wat hier gevraagd wordt. Ik denk dat de verwachtingen scherper gesteld mogen worden. Zo vertaal ik ook uw boodschap, collega Ongena, en ik denk dat dat zeker waar is. Het zal ook een aandachtspunt zijn van de volgende raad van bestuur van VDAB, om daar veel gerichter te werken, met meer maatwerk, en om meer aan begeleiding te doen voor de SWT'ers. Maar VDAB kan het natuurlijk niet helemaal alleen, ze mogen ook naar de andere partners kijken. Het is inderdaad goed dat het ACV daarin al een verantwoordelijkheid heeft opgenomen. Het zijn belangrijke aandachtspunten die wij samen met VDAB zullen blijven opnemen.

**De voorzitter**: De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA)**: Dank u wel, minister. Ik denk dat we hier politiek op één lijn staan. Ik vind het jammer dat ik de collega's van Vooruit hierin niet heb gehoord, want het gaat toch ook over sociale zekerheid en herverdeling.

Ik heb misschien toch nog een atypische afsluiter. Wat ik een beetje raar vind, en waar we ook over mogen nadenken als we dan toch in een disruptieve mindset zijn, is het bestuur en de governance van VDAB. Het zijn, onder meer, net degenen zoals het ABVV – die aan de mensen zeggen dat SWT pensioen is en dat ze niet meer moeten werken – die VDAB besturen en aansturen. Eigenlijk is dat wel zeer pervers. Zij zeggen aan de SWT'er die uitstroomt: 'je moet niet meer werken'. Maar tegelijk krijgen zij van dit parlement het vertrouwen en het voorrecht om VDAB, die de mensen aan werk moet helpen, te besturen. Ik vind dat het ABVV hier in dit parlement ter verantwoording mag worden geroepen, en dat zij ons mogen uitleggen hoe ze een organisatie, waar wij heel veel geld insteken en die zij mee besturen, eigenlijk compleet aan het bedotten zijn. Als dat effectief hardnekkig zo blijft, dan vind ik dat we minstens tijdelijk een rode kaart moeten trekken voor het ABVV in het bestuur van VDAB. 't Is gedaan ermee!

**De voorzitter**: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de zogenaamde na-ijlingseffecten van de dienstencheques door de piekende inflatie**
**– 3285 (2021-2022)**

**Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne**

**De voorzitter**: De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld)**: Voorzitter, we zijn de commissie begonnen met heel veel moeilijke woorden. Ik wil ze eindigen met een nieuw, al dan niet moeilijk woord namelijk de na-ijlingseffecten van de dienstencheques. Waar gaat het over, collega's? We weten allemaal dat in de dienstenchequesector de ondernemingen

het financieel niet gemakkelijk hebben. Er duikt nog een extra probleem op en dat zijn de zogenaamde na-ijlingseffecten. Het gaat over het feit dat de inruilwaarde van een dienstencheque berekend wordt op de basis van de aankoopdatum van die cheque en niet op het ogenblik dat de dienstencheque wordt ingeruild na een prestatie. In normale jaren is dat niet zo'n groot probleem maar in deze tijden van hoge inflatie en het feit dat er al vier indexeringen hebben plaatsgevonden op korte tijd, scheelt het natuurlijk wel een slok op een borrel. Dat noemt men dus de na-ijlingseffecten. Die effecten blijken door die indexeringen echt wel uit de pan te swingen. Concreet zou een gemiddelde dienstenchequeonderneming (DCO) op dit ogenblik daardoor een verlies van ongeveer 0,54 euro per ingewisselde dienstencheque incasseren.

Minister, bent u al aangesproken over dit probleem door de DCO's? Werd er reeds nagegaan in welke mate deze regeling, waarbij men kijkt naar de aankoopdatum en niet naar de inruildatum, weegt op de rendabiliteit van de DCO's? Gaat u daar iets aan doen, bijvoorbeeld door de datum te wisselen en te gaan kijken naar de inruildatum en niet de aankoopdatum? Als u dat niet gaat doen, is er dan misschien een andere manier om in compensatie te voorzien? Hebt u daarover al nagedacht?

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Collega Ongena, wij zijn ons ervan bewust dat de financiële toestand van de dienstenchequeondernemingen niet rooskleurig is op dit ogenblik. We hebben deze legislatuur al diverse analyses laten uitvoeren omtrent de rendabiliteit in de sector om zo een duidelijk beeld te krijgen op het probleem en om hier vooral een oplossing voor te kunnen vinden.

In deze analyses is er effectief ook rekening gehouden met de gevolgen van de zogenaamde na-ijlingseffecten op de rendabiliteit. In het huidige systeem wordt de inruilwaarde van een cheque gekoppeld aan de aankoopdatum van de cheque. Aangezien een dienstencheque twaalf maanden geldig is, kan een onderneming na een overschrijding van de spilindex dus nog enkele maanden cheques ontvangen aan de oude inruilwaarde. De gemiddelde levensduur van een cheque bedraagt drie maanden. Het effect is dus vooral de eerste maanden na een overschrijding van de spilindex heel duidelijk voelbaar. Het is nu vooral door de uitzonderlijk hoge inflatie van de afgelopen maanden dat dit zorgt voor extra financiële druk bij de dienstenchequeondernemingen.

Er wordt dan ook terecht de vraag gesteld waarom de inruilwaarde niet gekoppeld wordt aan de prestatiedatum in plaats van de uitgiftedatum. We hebben onszelf die vraag ook al gesteld en ook uitdrukkelijk gevraagd aan de administratie om samen met de uitgiftemaatschappij na te gaan hoe dit op korte termijn zou kunnen worden opgelost. De rendabiliteit van de sector ligt ons uiteraard heel nauw aan het hart.

Dat blijkt evenwel niet zo eenvoudig te zijn maar veel complexer dan het lijkt. Samen met de uitgiftemaatschappij zijn er analyses uitgevoerd van de technische impact, de mogelijke risico's en de kostprijs van een dergelijke wijziging. Over het algemeen gaat het hier over een zeer complex project om dit zowel juridisch maar ook vooral praktisch geregeld te krijgen bij de uitgiftemaatschappij. Qua timing zou de implementatie verschillende maanden tot een jaar kunnen duren om dit volledig geregeld te krijgen. Daar is ook een zeer hoge kostprijs aan gekoppeld. Deze wijzigingen houden ook potentiële risico's in door wijzigingen in de processen bij de uitgiftemaatschappij. Het is essentieel dat we blijven waken over de continuïteit van dit systeem, voor alle betrokken actoren en niet in het minst voor elke erkende onderneming.

De koppeling van de inruilwaarde aan de prestatiedatum nemen we naar de toekomst zeker mee. In het kader van de verdere digitalisering van het

dienstenchequesysteem moet zoiets wel mogelijk zijn. We zijn dit volop aan het voorbereiden.

De ambitie is om de nieuwe digitale aanpak ingang te laten vinden tegen 1 januari 2025. In dat nieuwe systeem zou dat wel moeten kunnen worden voorzien, zodat een koppeling kan worden gemaakt met de prestatiedatum. Ik ben absoluut bereid, collega Ongena, om daartoe de nodige stappen te blijven zetten.

Ik kijk echter niet enkel naar de toekomst. Ik heb vandaag ook al oog voor de uitdagingen waarvoor de sector en de bedrijven staan ingevolge de gedeeltelijke indexering van de inruilwaarde en de hoge inflatie. Dat is heel actueel. Ik heb er daarstraks al naar verwezen, maar morgen zal bij de Vlaamse Regering een besluit van de Vlaamse Regering (BVR) op tafel liggen om de inruilwaarde op te trekken naar 100 procent, in plaats van de 73 procent van vandaag.

Zoals u weet is dit dossier enige tijd on hold gezet omdat er nog geen sociaal akkoord was in de sector. U weet van de koppeling met de loonsverhoging dat de verwachting was om ook de Vlaamse indexering aan 100 procent te kunnen doen. Nu men in de sector een ontwerpakkoord heeft bereikt zal ik ervoor zorgen dat de maatregelen die vorig jaar tijdens de begrotingsgesprekken werden afgeklopt ook heel snel in werking kunnen treden.

**De voorzitter**: De heer Ongena heeft het woord.

**Tom Ongena (Open Vld)**: Great minds think alike. Nu dat sociaal akkoord toch heel dichtbij is, de koppeling gemaakt is en de middelen voor de indexering van 100 procent kunnen worden vrijgegeven, wilde ik wel eens vragen hoe het daarmee zat. U bent er natuurlijk al voor een stuk op ingegaan.

Daarom heb ik nog een kleine bijkomende vraag: zal dat dan ook met terug-werkende kracht gebeuren voor het hele jaar, vanaf 1 januari? Komt er ook een garantie dat het niet eenmalig is, maar dat de indexering ook structureel zal gebeuren?

Ik heb ook nog één ander vraagje, specifiek rond de problematiek van de na-ijling. Ik heb begrepen dat het niet evident zal zijn om daar nu snel iets in te gaan wijzigen. Het hangt natuurlijk ook samen met het onderzoek dat gebeurt naar alternatieve vormen voor de klassieke dienstencheques. Ik denk dat u daarnaar verwees toen u zei dat we naar een meer digitaal systeem gingen. Ik wilde toch wel eens vragen: er lagen toen toch meerdere ideeën op tafel? U weet dat in het regeerakkoord ook het idee van een facturatiemodel staat. Ik weet dat men daar na een eerste onderzoek niet heel enthousiast over was, maar natuurlijk wilde ik vragen: wat is de laatste stand van zaken van dat onderzoek? Kunnen wij daar ook eens een terugkoppeling over krijgen? Want we hebben hier in de commissie ook eens een vergadering gehad met de mensen van de administratie en daaruit had ik toch begrepen dat er nog wel wat werk was. Misschien is het dus wel de moeite om daar nog eens een update van te krijgen.

**De voorzitter**: Minister Brouns heeft het woord.

**Minister Jo Brouns**: Wat betreft uw eerste twee vragen: ja, het is structureel en ja, er is een terugwerkende kracht voorzien vanaf 1 januari 2022, dus voor dit jaar. Daar zijn middelen voor voorzien.

En wat betreft uw vraag rond dat onderzoek: ik denk dat we dat eens kunnen presenteren, ja. In ieder geval laat ik u alle informatie daarrond bezorgen.

**De voorzitter**: De vraag om uitleg is afgehandeld.